GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 195 — Sâmbătă, 5 (17) Septemvre. — 1887.

Brașovŭ, 4 Septemvre 1887.

In ḑilele aceste a fostŭ mare consiliu de miniștrii în Peșta. In acestŭ consiliu s'a discutatŭ proiectulŭ de budgetŭ ce va fi a se presenta viitórei diete. Se asigură că guvernulŭ a pregătitŭ mai multe proiecte de lege, carĭ au de scopŭ a urca veniturile statului, dér *deocamdată* fără a se urca dările. Prin aceste proiecte și prin reforma impositului pe spirtŭ guvernanțiĭ credŭ că vorŭ dobêndi unŭ bilanțŭ mai favorabilŭ, *décă* nu se vorŭ urca din nou cheltuielile pentru armată. Se mai ḑice, că în urma nouelorŭ mĕsurĭ financiare proiectulŭ de conversiune va remâné încă câtva timpŭ neesecutatŭ.

Eată în puține cuvinte noulŭ buletinŭ alŭ stărei financiare a statului, ce-lŭ aducŭ la cunoscința publică foile oficióse. Elŭ nu este de natură de a inspira contribuabililorŭ încredere și liniște. Asigurarea, că „deocamdată“ nu se vorŭ urca dările și că bilanțulŭ va devenì mai bunŭ, „décă“ nu se vorŭ cere nouĕ cheltuelĭ pentru armată, este a se considera mai multŭ ca unŭ avertismentŭ datŭ poporațiunei, ca sĕ fiă gata a întîmpina nouĕ sarcinĭ.

Dér orĭ se va împlinì orĭ nu speranța oficioșilorŭ, faptŭ este și rĕmâne, că dela popórele acestui statŭ se cerŭ din anŭ în anŭ mai multe jertfe și că în schimbŭ li se dă din ce în ce mai puținŭ.

Potŭ sĕ declameze foile ungurescĭ câtŭ vorŭ voì despre întărirea ideii de „statŭ maghiarŭ“ și despre marele progrese ale maghiarismului, căcĭ totușĭ în cele din urmă numai cifrele recĭ vorbescŭ, cifrele negative din budgetŭ și crestăturile de pe răbojulŭ popórelorŭ.

In timpulŭ din urmă poporulŭ maghiarŭ este amăgitŭ de conducĕtorii sĕi cu nouĕ ilusiunĭ. Se propagă în sînulŭ lui sistematicesce idei false și speranțe deșerte. I se spune ḑilnicŭ, că ca Maghiarulŭ nu mai este altă națiă pe lume, și că de aceea tóte națiile dimprejurŭ trebue sĕ i se închine lui, culturei lui, limbei lui, datinelorŭ și obiceiurilorŭ lui și sĕ le îmbrățișeze ca sĕ pótă fi fericite pe acestŭ pămêntŭ.

I se spune poporului maghiarŭ, că elŭ n'are a se teme de nimicŭ, că în aceste țĕrĭ au încetatŭ tóte divergințele și nemulțămirile dintre popóre, că aicĭ tóte pórtă timbrulŭ maghiarŭ, ér numai în Austria suntŭ lupte de naționalitate, numai acolo lupta popórelorŭ a luatŭ unŭ caracterŭ periculosŭ statului.

Se strigă în gura mare, că Ungurii n'au de a face decâtŭ „cu câțiva agitatorĭ,“ contra cărora ei arŭ trebui sĕ apere statulŭ.

Dér, pe când se proclamă acésta, se face apelŭ la sprijinulŭ întregei societățĭ maghiare „care cu ochii veghiătorĭ și cu brațulŭ ei îngrijitorŭ caută a influința și pe acele cărărĭ, pe unde statulŭ nu póte ajunge.“ („Pesti Naplo“ dela 6 Sept. a. c.)

Totŭ numai pentru cei „câțiva agitatorĭ“ află de bine „atotputernicululŭ“ guvernŭ unguresců a consilia pe capulŭ statului ca sĕ admonieze mereu pe supușii sĕi de altă limbă, sĕ fiă cu „sentimente patriotice“ și sĕ cultive „frățésca înțelegere“ cu cei dela putere.

Mĕsurile ce se iau astfelŭ de guvernŭ și de întréga societate maghiară pentru influințarea popórelorŭ nemaghiare nu stau în nicĭ o proporțiune cu însemnătatea unorŭ pretinșĭ „agitatorĭ singuraticĭ“, carĭ arŭ amenința statulŭ.

E invederatŭ dér, că décă întregŭ aparatulŭ statului și chiar înfluința societății maghiare se pune în mișcare contra „câtorva ómenĭ,“ aceștia trebue sĕ aibă o mare putere, care numai în nemulțămirea generală a popórelorŭ își póte afla rădăcina.

Nemulțămirea esistă dér și cresce pe ḑi ce merge între popórele Ardealului și ale Țĕrei ungurescĭ, și Ungurilorŭ le póte succede încă câtva timpŭ de a o înăbuși și a împedeca manifestarea ei mai puternică, dér nu le va succede niciodată a o delătura pe calea pe care au apucatŭ și cu politica violentă ce o urmărescŭ, precum ne îndoimŭ că le va succede a restabili vre-odată echilibrulŭ în finanțele statului cu administrația destrăbălată și părtinitóre de aḑi.

Afacerea Lucaciu.

In numĕrulŭ de erĭ amŭ publicatŭ decisiunea Tablei r. din Pesta, care aprobă arestarea d-lui Vasiliu Lucaciu. Astăḑĭ damŭ după foile ungurescĭ raportulŭ ce a premersŭ acelei decisiunĭ care e următorulŭ:

Dr. Vasiliu Lucaciu, preotŭ gr. cat. în Sisiescĭ, se întorse acasă înainte de alegerile dietale în Iunie a. c. dela conferința din Sibiiu a alegĕtorilorŭ românĭ și cu încuviințarea autorității convocà la Tĕuțĭ o adunare porală, în care referà despre misiunea sa și despre hotărîrea luată în Sibiiu, care culmineză în aceea, ca alegĕtorii de naționalitate română sĕ nu ia parte la alegerĭ. Solgăbireulŭ Geza Boszormenyi, care a funcționatŭ la acestă adunare poporală ca representantŭ alŭ autorității, nu pricepe nicĭ o vorbă românescă și așa s'a putută întempla, ca Lucaciu sĕ se abată dela programulŭ anunțatŭ și sĕ țină o vorbire ațițătóre îndreptată contra statului ungurescŭ. Câteva ḑile după acestă întêmplare, numeroșĭ Românĭ cu simțĕminte patriotice carĭ au luatŭ parte la adunare, făcură arĕtare în scris la fișpanulŭ comitatului Sătmarŭ contra lui Lucaciu, pe care-lŭ desemnară ca pe unŭ amărîtŭ dușmanŭ alŭ statului ungurescŭ și ca pe celŭ mai blăstĕmatŭ contrarŭ alŭ ungurismului. Lucaciu sĕ fi ḑisŭ — după cum arată denunțarea — în raportulŭ sĕu între altele: „Nu vedețĭ, câtŭ sunterĭ de apĕsațĭ? Inzadarŭ vĕ adresațĭ la autoritățĭ cu plângerile vóstre, aflațĭ numai urechĭ surde, orĭ în celŭ mai bunŭ casŭ vĕ ḑice: Sĕ peră miserabilulŭ Românŭ! Legile nóstre sfințite bisericescĭ le calcă Ungurii în picióre, ei vreau sĕ le răpéscă Românilorŭ credința și naționalitatea lorŭ. Der nu vĕ temețĭ, în curêndŭ va sosi multŭ doritulŭ momentŭ, când vomŭ da unŭ semnŭ de viéță și e aprópe timpulŭ, când vomŭ puté ḑice: »In Ungaria noi suntemŭ domnĭ.“

Acestă vorbire sĕ fi deslănțuitŭ ura de rassă în poporațiune, pretutindenea s'a auḑitŭ esprimându-se dorința: Oh, de-ar veni odată Rusulŭ aci, pentru ca sĕ se ivéscă o lume mai bună! Tribunalulŭ r. din Sătmarŭ ordonà în urma acestei denunțărĭ cercetare contra lui Dr. Lucaciu pe temeiulŭ § 172 din causă de ațițare și în acelașĭ timpŭ deținerea agitatorului, spre a-lŭ împedeca de a mai influința pe poporulŭ nesciutorŭ ce'i este orbesce devotatŭ și de a îngreuia astfelŭ cercetarea. Dr. Lucaciu a apelatŭ contra acestei hotărîrĭ a tribunalului la Tabla r. și declară în apelațiunea sa, că învinovățirea e o clevetire inventata de inimicii sĕi, în contra căreia elŭ, fiindŭ arestatŭ, nu se póte apĕră. Elŭ se provocă la martorĭ — mai alesŭ popĭ și învĕțătorĭ — și se îndoesce în fine, că judecătorii lumescĭ arŭ ave dreptulŭ sĕ judece asupra lui, deorece elŭ ca preotŭ catolicŭ e supusŭ drepturilorŭ canonice.

Din acestŭ raportŭ nu reese altceva, decâtŭ că Lucaciu e victima dușmanilorŭ sĕi, carĭ și au luatŭ refugiulŭ la denunțărĭ false, precum se póte convinge orĭcine, care a cetitŭ în procesulŭ verbalŭ originalŭ întréga vorbire a d-lui Lucaciu ținută în acea adunare și a asemenat'o cu raportulŭ de mai susŭ. Mai reese de aci, că guvernulŭ ungurescŭ calcă în picióre legea, numindŭ între Românĭ funcționarĭ, carĭ nu sciu romănesce, folosindŭ apoi acéstă împrejurare pentru mĕsurile lui de terorisare. In fine reese de aci dorința d'a fi scăpațĭ de Lucaciu aceia, carĭ din causa lui nu'șĭ puteau juca mendrele lorŭ de maghiarisare în comitatulŭ Sătmarului.

Cestiunea bulgară.

De Joi în sĕptĕmâna, trecută, ḑi în care Pórta primì rĕspunsulŭ Germaniei la propunerea sa de mijlocire privitóre la generalulŭ Ehrenroth, consiliulŭ de miniștri turcĭ delibereză mai în fiecare ḑi pentru a lua o hotărîre, der fără a puté ajunge la vre-unŭ resultatŭ. Acestă nehotărîre provine negreșitŭ dela noua atitudine a grupei anti-rusescĭ. Intr'adevĕrŭ, o telegramă din Constantinopolŭ a »Agenției Havas« comunică, că Sâmbătă Englitera, Austria și Italia făcură sĕ înțelégă, décă nu chiar declarară categoricŭ prin baronulŭ Blanc, că se opunŭ la trimiterea în Bulgaria a unui regentŭ séu locotenentŭ prințiarŭ, orĭ care ar fi naționalitatea sa.

Acestă declarațiune rĕspunde într'unŭ modŭ preventivŭ la demersulŭ ce trebuia sĕ facă Turcia în privința generalului Ehrenroth, și din causa acésta o nouă întrunire a consiliului s'a ținutŭ Duminecă, der fără mai multă isbêndă. In sfîrșitŭ Sultanulŭ întrunì Lunĭ la Yıldiz Kiosk consiliulŭ, și etă că sosesce o altă scire, care este corolariulŭ semnificativŭ alŭ declarației de mai susŭ.

Acestă scire ḑice, că Englitera, Austria și Italia au autorisatŭ pe agenții lorŭ din Sofia sĕ aibă relațiunĭ personale cu prințulŭ Bulgariei, ceea ce se consideră ca o recunóscere a faptului îndeplinitŭ.

O altă causă a nehotărîrei Turcilorŭ este că nisce inalțĭ funcționarĭ, carĭ îndrăsnescŭ puținŭ sĕ vorbéscă, parŭ împărțițĭ: unii arŭ voi o înțelegere turco-rusescă, ceilalțĭ, mai puținŭ numĕroșĭ, arŭ dori o înțelegere turco-englesescă, der toțĭ recunoscŭ că Turcia e păcălită de Germania. Numai Sultanulŭ ar susținé pe Germania.

„Agenția Havas“ află în ultimulŭ momentŭ, că afară de declarațiunea de mai susŭ, Englitera, Austria și Italia suntŭ de acordŭ pentru a respinge și propunerea care are de scopŭ a trimite o comisiă internațională în Bulgaria.

Demonstrațiunea din Sofia.

Oficiosulŭ „Fremdenblatt“ din Viena ḑice, că demonstrațiunea din Sofia arată într'unŭ modŭ nendoiosŭ puterea partidului ce menține pe prințulŭ și guvernulŭ; atacurile organului d-lui Karaveloff suntŭ de natură a apropia pe prințŭ de națiune. Dér patrioții din Sofia ar face mai bine sĕ manifesteze devotamentulŭ lorŭ într'unŭ chipŭ mai puținŭ violentŭ; scenele de pe strade nu suntŭ de locŭ în interesulŭ Bulgariei.

In Petersburg manifestația de Lunĭ la Sofia a produsŭ o impresiă rea; ea e socotită ca o încercare pentru a esercita o presiune electorală contra adversarilorŭ guvernului.

Unŭ manifestŭ alŭ contelui de Parisŭ.

O telegramă din Parisŭ cu data 14 Septemvre comunică, că într'unŭ manifestŭ, contele de Parisŭ, dândŭ instrucțiunile sale monarchiste, crede că sufragiulŭ universalŭ póte se readucă într'unŭ modŭ legalŭ monarchia; elŭ declară că monarchia va fi liberală, va restabili adevĕratulŭ regimŭ parlamentarŭ, va ridica într'unŭ modŭ pacînicŭ situațiunea Franciei în Europa, va puté sĕ trateze cu puterile, va ușura într'unŭ modŭ simultanŭ sarcinile militare, carĭ strivescŭ Europa și va readuce pacea religiósă și pacea socială.

SCIRILE ḐILEI.

»Kolozsvár“ în articululŭ de fondŭ dela 12 Septemvre face o asemĕnare între adunările „Kulturegylet“-ului și între alte feliurĭ de adunărĭ ale Sașilorŭ séu ale Româniloră. De sine se 'nțelege, că, după »Kolozsvar“, „Kulturegylet“-ulŭ este totulŭ în elŭ se oglindéză totă „cultura“ și totŭ „patriotismulŭ“ din lume. Când membrii acestei »societățĭ de cultură“ se adună la olaltă, totdeuna facŭ o trébă »binecuvêntată“, ér „décă câțiva agitatorĭ valahĭ se adună, d. es. în conferență la Sibiiu, ce facŭ?“ — se în-

trebă în fine „Kolozsvár«. — „Protestézá în hotărîriel lorŭ contra statului „maghiarŭ“ și în petrecerile lorŭ își punŭ înainte ca semnŭ caracteristicŭ stindardulŭ unei patrie „streine“, cu roșu, galbenŭ, vênêtŭ... Décă se adună la olaltă orĭ ce societate săsésca seu română — continuă totŭ „Kolozsvár“ — ei totdeuna demonstréză contra actualei constituțiunĭ unguresci și resultatulŭ este totdeuna amărîrea dispozițiunei spiritelorŭ“. — »Kolozsvár“ compară, vrêndŭ-nevrêndŭ, adunările „Kulturegyletului“ cu adunările politice. Ce va sĕ dică a nu avé consciința curată!

—x—

In ministeriulŭ de honvedĭ s'a datŭ de urma unei defraudărĭ de câteva mii florinĭ, comisă de căpitanulŭ Schmidler și de maiorulŭ Tomsicĭ, carĭ au și fostŭ arestațĭ. Celŭ dintêiu s'a spêndurată în inchisóre.

—x—

La ultimulŭ têrgŭ de vite din Sibiiu au fostŭ adunate 8000 oi, 1200 cai și 10,000 boi și vacĭ. S'au vêndutŭ 6900 oi, 548 cai și 3023 boi și vacĭ. Vêndarea adecă a fostŭ mai bună ca în anulŭ trecutŭ, dér prețurile mai slabe. Astfelŭ cei mai bunĭ boi s'au vêndutŭ cu 100 fl., părechea de vacĭ cu 40 fl. Caii au fostŭ peste totŭ slabĭ, cai tinerĭ n'au fostŭ de locŭ, prețurile lorŭ au variatŭ între 3 fl, pênĕ la 80 fl. Cumpĕrătorĭ streinĭ au fostŭ puținĭ. Peste totŭ têrgulŭ a fostŭ mai slabŭ că celŭ din Maiu.

—x—

Clușienii, particularĭ ca și comuna, vreu cu orĭ ce chipŭ sĕ se îmbogățéscă cu ocasiunea mergerei Maiestății Sale acolo. Nu'i destulŭ că particularii cerŭ prețurĭ fabulóse pentru câteva ore de ședere în casele lorŭ, dér și comuna nu vrea sĕ rĕmână mai pe josŭ. Locurile în tribunele ridicate de ea în patru părțĭ costă 5 fl, 4 fl., 3 fl., 2 fl. 50 cr., 1 fl 50 cr., 1 fl. 20 cr., 1 fl. Trebue că streinii vorŭ crede, că în Ardealŭ umblă cânĭ cu florinĭ în códă, pe când și ei sĕrmanii simtŭ amarŭ sĕrăcia și miseria.

—x—

Despre legătura dintre Kossuth și Kulturegyletulŭ ardeleanŭ scrie „Ellenzék« Nr. 207 dela 13 Septemvre: »Intre marele nostru compatriotŭ și între marea nóstră reuniune se întreține o comunicațiune continuă, întru câtŭ reuniunea îi trimite din casŭ în casŭ marelui patriotŭ ca membru fundatorŭ tóte publicațiunile și încunosciințările sale. Raportulŭ anualŭ alŭ reuniunei tipăritŭ și lucratŭ cu mare îngrijire s'a trimis eri de către cancelaria secretariatului lui Ludovicŭ Kossuth, care și pe acéstă cale se póte continuu informa despre mișcările reuniunei, de care, precum adeseorĭ s'a esprimatŭ, se intereséză fórte viu“. — Ce ispravă!

—x—

In 7 Septemvre au arsŭ în Bistrița în timpŭ de o oră trei case și trei edificii economice. In 11 Septemvre au arsŭ în Orĕștia — se bănuesce că foculŭ a fostŭ pusŭ — șese case și numeróse edificii economice, împreună cu 26 carĕ de fênŭ alŭ comunei; au peritŭ în flacărĭ și câțiva porcĭ și paserĭ de curte.

—x—

După raportele făcute în adunarea comitetului administrativŭ alŭ comitatului Brașovŭ, ținută în sĕptĕmâna trecută, restanța de dare pe acestŭ anŭ era la finele lunei Augustŭ de 83,608 fl. 96½ cr., după ce din suma de 372,297 fl. 87½ cr. datoriă de dare pe alŭ treilea cvartalŭ au încursŭ 288 688 fl. 91 cr. La finele aceleiașĭ lunĭ erau în temnița tribunalului din Brașovŭ 88 arestanțĭ, dintre carĭ 79 condamnațĭ, 9 în cercetare.

Manevrele din Ardélŭ.

Pentru marele manevre din Ardélŭ, conducĕtorii lorŭ au datŭ operațiunilorŭ ca basă următórea suposițiune:

Corpulŭ VII (partea vestică) are de gândŭ sĕ înainteze în sudŭ de Mureșŭ din Banatŭ spre Sibiiu. Cavaleria sa care recunósce (brigada 7 de cavaleriă) ajunge la 14 Septemvre Dobra și Grădiștea (în sudvestŭ de Grădiște. — Corpulŭ XII (partea ostică) se adună lângă Alba-Iulia—S beșŭ. Elŭ are sĕ respingă pe contrarŭ în Banatŭ. Brigada 12 de cavaleriă ajunge la Vințulŭ de josŭ și Șibișenĭ. Trupele corpului de ostŭ portă insemne albe.

Durata esercițielorŭ e dela 16 până inclusive la 21 Septemvre. Cartierulŭ principalŭ se activéză la 14 Septemvre (în acéstă di sosesce acolo archiducele Albrecht) și la 20 Septemvre se transferă la Orĕștiă. La manevre participă următórele corpurĭ de trupe: la partea vestică corpulŭ VII de armată, cu totulŭ 36 batalióne, ½ companiă pionerĭ, 18 escadróne, 15 baterii și ¼ din echipagiulŭ V de podurĭ de rĕsboiu. La partea ostică corpulŭ XII de armată, cu totulŭ 36 batalióne, ½ companiă pionerĭ, 16 escadróne, 15 baterii și ¼ din echipagiulŭ V de podurĭ de rĕsboiu.

Pentru transmiterea comandelorŭ la cele două părțĭ privitóre la dispozițiunile ce au sĕ fiă luate, a scirilorŭ, pregătirilorŭ, încvartirărilorŭ, resp. tăbărîrei trupelorŭ, nutrirei lorŭ ș. a. s'au luatŭ cele mai întinse mĕsurĭ. Din dispozițiunile luate de conducerea supremă a manevrelorŭ se vede nisuința, de a oferi unŭ tablou câtŭ se póte de fidelŭ alŭ seriosității casului; așa e mai alesŭ comunicațiunea între cele două părțĭ contrare e mărginită tocmai ca și în timpŭ de rĕsboiu numai la ceea ce e mai necesarŭ și numai prin parlamentarĭ se póte mijloci. Liniile de demarcațiă ce s'arŭ desemna de conducerea manevrelorŭ nu e ertatŭ sĕ fiă trecută înainte de órele 5 în diua următóre. Statulŭ majorŭ alŭ conducerei manevrelorŭ portă insemne verdĭ de câmpŭ, ca și arbitri și ajutorii de arbitri.

Aniversarea luărei Griviței la Sinaia.

La dejunulŭ ce s'a datŭ în diua de 30 Augustŭ la Sinaia, la care au luatŭ parte împreună cu trupele Regele și Regina României, mama Regelui Principesa de Hohenzollern și óspeții invitațĭ în numĕrŭ de peste 90, Regele rosti următórea vorbire:

»Mândru póte fi unŭ poporŭ, o armată carĭ au împodobitŭ istoria lorŭ prin fapte rĕsboinice; ele sunŭ o dovadă de țăriă, care impune unŭ îndemnŭ puternicŭ de a pădi ce a fostŭ câștigatŭ prin jertfe. Serbămŭ dér as tădĭ cu viă recunoscință a 10-a aniversare a isbândei dela Grivița, acestŭ vrednicŭ botezŭ de focŭ alŭ oștirei nóstre, care a reînviatŭ vechile virtuțĭ militare ale Românilorŭ. Pentru voi, vênătorii, diua de 30 Augustŭ trebue sĕ fiă deosebitŭ scumpă, fiindŭ-că prin vitejia frațilorŭ voștri renumele vostru s'a întemeiatŭ; din sângele cu care au udatŭ întăririle dela Plevna, neatêrnarea României a rĕsăritŭ! Armata, prin purtarea sa bărbătéscă, a împlinitŭ visulŭ multorŭ generațiunĭ, a asiguratŭ viitorulŭ și a atrasŭ dragostea și încrederea națiunei. Marea și frumósa posițiă care oștênulŭ românŭ a dobândit'o pe câmpiele Bulgariei, are sfânta datoriă de a o păstra neatinsă și de a fi de a pururea brațulŭ și scutulŭ Patriei. Convinsŭ că oștirea va rĕmâné în tóte împrejurările fala țĕrei, ridicŭ acestŭ paharŭ în amintirea eroilorŭ căduțĭ și în sănĕtatea apĕrătorilorŭ României. Sĕ trăiéscă armata!«

Cuvintele Majestății Sale fură desŭ întrerupte și acoperite de aclamările entusiaste ale invitațilorŭ și ale trupei, carĭ își părăsiseră mesele aședate lângă pavilionŭ, unde își luau dejunulŭ, spre a asculta de aprópe Augusta cuvêntare.

După acésta, d. generalŭ Budișténu, loco-țiitorulŭ comandantului corpului II de armată, rostĭ următórele cuvinte:

»Diua de 30 Augustŭ este o sdevĕrată sĕrbătóre, pentru că dênsa ne amintesce că, după vécurĭ de desarmare și de o viĕță amorțită, a fostŭ datŭ Principelui Carolŭ, suntŭ astădĭ 10 anĭ, de a rearma pe Românĭ și de a le redeștepta în inimă vitejia străbună! Este o sĕrbătóre pentru că e aniversarea legăturei dintre Tronŭ și armată, făcută pe câmpulŭ de luptă! Este sĕrbătóre, pentru că sângele vĕrsatŭ a datŭ țĕrei independența și Principelui Carolŭ, dela Plevna, o corónă de Rege, făcută din oțelulŭ tunurilorŭ vrășmașului. Acéstă sĕrbătóre va însemna în istoria pașii noștri către mărirea Patriei și va face ca numele Majestăței Vóstre sĕ strălucéscă în vécurĭ Trăiéscă M. S. Regele! Trăiéscă M. S. Regina! Trăiéscă A. S. R. Principesa Mamă!«.

Vii aclamărĭ primiră cuvintele generalului Budișteanu.

D. maiorŭ Lipanŭ, comandantulŭ batalionului 3 vênătorĭ, pronunță după acésta următórele cuvinte:

Sire! Diua de 30 Augustŭ este fórte scumpă pentru Românĭ, căcĭ în acéstă di, după mai mulțĭ seculĭ de amorțire, armata română, sub conducerea Majestăței Vóstre, a doveditŭ lumei vitejia sa. Insuflețită de iubire și devotamentŭ, armata Vĕ uréză Vouĕ, Sire, și M. S. Regina anĭ mulțĭ și fericițĭ. Sĕ trăițĭ, Sire, Sĕ trăiéscă M. Sa Regina! Sĕ trăiéscă A. S. R. Augusta Vóstră mamă, Principesa Iosefina de Hohenzollern.

In urmă, d. colonelŭ în reservă Teodorŭ Văcărescu, autorulŭ »Istoriei resbelului Turco-Românŭ«, a luatŭ cuvêntulŭ și a rostitŭ următórele:

Sire, Dómnă, Alteță Regală! Ca alcătuitorŭ alŭ unei scrierĭ, care a avutŭ fericirea a fi bine primită de cameradii mei din armată, și ca păstrătorŭ de leposițiĭ, cum dicea bĕtrânii, alŭ ultimului nostru rĕsboiu, mi s'a datŭ de Rege înaltulŭ ordinŭ a rosti câteva cuvinte la acéstă serbare. De 17 dile se împlinise, la 30 Augustŭ 1877, 282 de anĭ de când ostașii românĭ, avêndŭ în fruntea lorŭ pe unulŭ din cei mai marĭ și mai vitejĭ Domnĭ, carĭ au stăpânitŭ acéstă țéră, sĕ rĕsboiseră cu Turcii pe dealurile și pe văile dela Călugărenĭ, și dobêndiseră neperitóre gloriă. Aprópe trei vécurĭ stătŭ ruginită agera și ascuțita pală strămoșéscă dela Călugărenĭ, până când Dumnedeéscu pronià trimise Românilorŭ unŭ domnŭ rĕsboinicŭ ca Mihaiu Viteazulŭ, ca dênsulŭ priceputŭ, povĕțuitorŭ de oștĭ, și, mai fericitŭ decâtŭ dênsulŭ, cumpĕtosŭ și înțeleptŭ întemeiătorŭ alŭ Crăiei românescĭ. La porunca acestui domnŭ, oștenii

FOILETONU.

O escursiune la Sinaia.

(Urmare și fine.*)

Câte va picăturĭ de plóiă ne silesce sĕ căutămŭ adăpostire în vila din apropierea podului, schimbată în cofetăriă. Cei flămândĭ profitară de ocasiunea ce li se înfățișa, spre a-șĭ amorți fomea pentru câte-va momente. Dér sórele nu 'ntârdiă de-a reapăré și noi, suindŭ drumulŭ în zigzagŭ croitŭ pe dealulŭ ce se 'nalță d'asupra mânăstirei, nu 'ntârdiarămŭ de-a sosi în fața pavilionului ridicatŭ pentru serbare.

O scară în spirală conduce din șosea până la intrarea în pavilionŭ: o arcadă avêndŭ d'asupra-i inscripțiunile rĕsbóielorŭ, strinsă între două turnurĭ pătrate pe carĭ flfâe cu mândriă tricolorulŭ românescŭ. De o parte și de alta piramide artistice formate din armele diferitelorŭ corpurĭ. Pavilionulŭ e 'n formă dreptunghiulară, cu laturea din fundŭ alcătuită din mai multe linii frânte simetricŭ, avêndŭ în mijlocŭ, pe unŭ fondŭ de draperiă în culorile naționale și 'nfățișândŭ marca țĕrii, portretele Suveranilorŭ. Piedestalele, stêlpii, păreții și parapetulŭ pavilionului suntŭ tapetațĭ cu mușchiu în două nuanțe, formândŭ felurite desemnurĭ. Intre stêlpĭ, prin sĕrma ce se 'ncrucișéză dela unulŭ la altulŭ, ținêndŭ locŭ de pĕrețĭ, se împletesce monograma părechei regale (C E) asemenea lucrată în mușchiu. Și pretutindenĭ placarde albe cu diferite inscripțiunĭ și stegulețe tricolore.

După acestŭ pavilionŭ, unŭ vastŭ umbrarŭ de bradŭ adăposteșce mesele soldațilorŭ, ale cărorŭ barace suntŭ înșirate una lângă alta pe ambele laturĭ. Tóte suntŭ frumosŭ căptușite cu mușchiu în diferite nuanțe, alcătuindŭ diferite figurĭ, una mai originală decâtŭ alta și tocmai pentru acesta presintândŭ aspectulŭ celŭ mai pitorescŭ. Publiculŭ nu lipsĭ d'a cerceta nici interiorulŭ baracelorŭ, a cărorŭ ordine și curățeniă nu lăsa nimicŭ de doritŭ.

De pe acestŭ platou privirea domină Sinaia și 'n departe valea Prahovei. In stânga mânăstirea cu îndoitele sale curți, biserici și zidirĭ; mai la vale Prahova și dincolo rĕutăciósa Vale Rea mugindŭ la pólele „Cumpĕtului“; în fața orașulŭ, ce-și înșirue numerósele-i vile cochete d'a lungulŭ șoselei naționale, și cursulŭ capriciosŭ alŭ Prahovei ce se pierde 'n adêncimea prăpăstióselorŭ Orății; în stânga, ripa, dincolo de care se înalță „Furnica“ și „Virfulŭ cu dorŭ,“ care ne opresce d'a vede altceva decâtŭ albastrulŭ înaltŭ alŭ Cerului.

Cornistulŭ anunțândŭ apropierea Suveranilorŭ, ne sustrage contemplațiunei nóstre. Sosescŭ generalĭ, ambasadorĭ, persóne oficiale. Urméză damele de onóre, în costume simple țĕrănescĭ, precedândŭ echipagele regale carĭ se uresc la cotitura drumului. Suveranii descindŭ, mu sica cântă, soldații înșiruițĭ în spalirŭ pe totŭ parcursulŭ treptelorŭ scotŭ rĕsunătóre strigăte de »ura!« Străinii se'ndésă spre pavilionŭ. Unŭ Ungurŭ observă prietenului celŭ însoția, în limba lui Atilla: »E popularŭ Regele Românilorŭ. — Da, pentru că e alesŭ de poporŭ,“ esplică celălaltŭ în naivitatea sa.

Intre acestea, totŭ întrețînêndu-se cu diferitele persóne civile și militare invitate a lua parte la prândŭ, Suveranii își ocupă locurile ce li se reservase în fundŭ, la mijloculŭ mesei în formă de potcóvă, ce ocolia interiorulŭ pavilionului.

Nedoritorĭ d'a jindui la mâncarea altora, ne grăbirămŭ a descinde ca sĕ facemŭ și noi același lucru. Cei carĭ au avutŭ norocita ideă d'a-șĭ procura dela arangiatorulŭ escursiunei și unŭ biletŭ de prândŭ, mâncară bine și eftinŭ. Ceilalțĭ plătiră scumpŭ serviciulŭ celŭ mai prostŭ.

După masă părerile se împărțiră: unii reluară drumulŭ spre barace, unde se întinsese o horă câtŭ tóte dilele, la care însășĭ Regina a luatŭ parte, spre nedescrisa mulțămire generală; alții, după ce visitară admirabila instalare hidroterapeutică a Eforiei, intrară'n tocmélă cu țĕrancele ce espusese spre vêndare, pe aleea promenadei, lăvicere frumosŭ țesute cu florĭ măestrite, cămeșĭ albe cusute cu arnicĭ, ii subțirĭ brodate cu fluturĭ și mătase, vĕlnice și fote lucrate cu firŭ galbenŭ și albŭ, marame de borangicŭ cu betélă și ștergare cu riurĭ în tóte fețele; ér alții porniră prin orașŭ voindŭ s'admire cu deamĕruntulŭ încântătórele vile ce aristocrația și plutocrația bucurescéană șĭ-au duratŭ aci de ḑece anĭ încóce.

In aceste îndeletnicirĭ diua trecŭ pe nesimțite Spre seră norii, de a cărorŭ tristă înfățișare nu furămŭ scutițĭ mai totă diua, își reîncepură meseria lorŭ de cernătorĭ de apă, silindu ne a ne strînge pe terasa hotelului-restaurantŭ Kirschner, unulŭ din cele dintâiu ca reputațiă, însĕ din cele din urmă ca serviciu. D'altelŭ întreprenorulŭ e unŭ nemțŭ prea cum se cade, care ne-a reprorocita ideă de a se sluji cu Evrei fórte obrasnicĭ, cu tóte că aci se ospĕtéză lumea elegantă.

Intre dulci convorbirĭ prietenescĭ și vehemente lecțiunĭ de bună cuviință date chelnerilorŭ, sosesce ora când trebuia sĕ mergemŭ a vedé retragerea militară cu torțe și Castelulŭ Peleșulŭ în plină lumină electrică. Dincolo de mânăstire, dărîrămŭ pe délŭ luminele torțelorŭ, ce ajungeau până la noi împreună cu notele musicei, care suna retragerea.

Inaintea nóstră, printre bradĭ, licăriau aburĭ albĭ ce zugrăviau vêrfurile lorŭ și în susŭ aerulŭ umedŭ alŭ unei noptĭ ploióse, cu o lumină de culórea fulgerului. Dela podulŭ Peleșului spectacolulŭ era uimitorŭ. Ḑece lampe electrice cu globurĭ mate, împrăștiate la distanță, în fața și în giurulŭ palatului, dau acestuia unŭ aspectŭ într'adevĕrŭ feericŭ. Inaintarămŭ până la Corpulŭ de

*) Vedĭ Nr. trecutŭ.

români năvăliră la Grivița asupra soldațiloră lui Osmană cu aceeașă vitejiă cu care deteră năvală la Călugărenî oștenii lui Mihaiu asupra neanumĕrateloră ordii ale vizirului Sinan.

Cu deopotrivă recunoscință către cerŭ și cu deopotrivă mândriă națională împreunămŭ în inima nostră aceste două glorióse date ale istoriei nóstre, carî cadŭ în aceeașî lună: 13 Augustŭ 1595 și 30 Augustŭ 1877; căcî, la trei veacurî depărtare, ele dovedescŭ că Românulŭ nu scade, ci sporesce și orî câtŭ de îndelungî sĕ fiă vremile, orî câtŭ de turburate întêmplările, bărbăția și virtutea oșteanului românŭ este aceeașî, și scie pururea a-șî face datoria către patriă și către tronŭ.

Sĕ ne unimŭ der cu toții și într'unŭ glasŭ sĕ strigămŭ: Trăiéscă Regele Carolŭ I. căpitanulŭ care a întineritŭ gloria armeloră române și a făcutŭ sĕ inverdéscă érășî în giurulŭ steguriloră nóstre dafinii biruinței! Trăiéscă Regina Elisabeta, duiósa mângăitóre a ostașiloră răniți în rĕsboiu! Trăiéscă Alteța Sa Regală Principesa Iosefina de Hohenzollern, care serbéză acéstă ḑi în mijloculŭ nostru, dulce și iubită mamă, care a născutŭ, a crescutŭ și a hărăditŭ poporului românŭ pe eroulŭ dela Grivița și dela Plevna!"

La acestŭ dejunŭ comunŭ au luatŭ parte între alțî invitațî: Exc. Sa d. Busch, ministrulŭ Germaniei, Exc Sa Sir Franck Lascelles, ministrulŭ Angliei, și Lady Lascelles, Exc. Sa comitele Goluchowski, ministrulŭ Austro-Ungariei, Exc. Sa d. Rajevisch, ministrulŭ Serbiei, Exc. Sa Marquisul Del Moral, ministrulŭ Spaniei etc.

Raportulŭ*)

primului secretarŭ Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, către On. comitetŭ de ajutorare cu abecedare și legendare a eleviloră sĕracî dela scólele române rurale, cu reședința în Rodna veche, Transilvania.

On. Comitetŭ! La începutulŭ anului scolasticŭ 1886/7, se gândi primulŭ secretarŭ alŭ acestui Comitetŭ, care atuncî era învĕțătorŭ alŭ scolei române din Sâncelŭ, lângă Blașiu, cum s'ar pute face ca elevii scóleloră române rurale sĕ nu fie lipsițî de cele mai necesare cărțî de învĕțămentŭ: de abecedare și legendare? A meditatŭ multŭ asupra lucrului, a întrebatŭ în drepta și în stânga, unde? ce s'a făcutŭ în astă causă? și a venitŭ la convingerea, că chiar în astă privință s'a făcutŭ atâtŭ de puținŭ, încâtŭ putemŭ ḑice că nu s'a făcutŭ nimicŭ. A mai făcutŭ trista esperiență, că la multe școle române rurale maioritatea eleviloră suntŭ lipsițî de mijlocele prin carî sĕ pótă ajunge la ceresca împĕrățiă a scrisŭ-cetitului, suntŭ lipsițî de abecedare și legendare, spre rușinea veacului în care trăimŭ. S'a gânditŭ, că óre ce pote fi causa de conducĕtorii destineloră națiunei nóstre s'au cugetatŭ atâtŭ de puținŭ asupra acestei teme atâtŭ de adâncŭ tăietóre în viéța culturală a poporului nostru multŭ cercatŭ, dela a cărei resolvire folositóre atérnă în mare parte succesulŭ binefăcĕtorŭ alŭ învĕțămêntului și instrucțiunei poporale? Căcî, și-a dis acestŭ raportorŭ, décă în adevĕrŭ am dori progresarea neamului nostru, ar trebui ca fiecare din noi sĕ se intereseze de acéstă causă, ar trebui ca fiecare, în cerculŭ sĕu de activitate, sĕ tindă la luminarea acelora, carî mâne — poimâne vorŭ fi urmașii noștri, vor forma continuitatea genului, ca membri ai națiunei nóstre celei atâtŭ de părăsite de sórte.

Vĕḑêndŭ însĕ trista stare în care se află maioritatea eleviloră scóleloră nóstre rurale, credêndŭ că orî-ce întârḑiare la curarea rĕului ar fi unŭ pĕcatŭ strigătorŭ la cerŭ; vĕḑêndŭ că alțî membri de ai scumpei nóstre națiunî suntŭ atâtă de ocupațî și îngreunațî cu alte afacerî încâtŭ — causa acesta — deși, după mine, ar merita cea mai mare atențiune, suntŭ silițî deocamdată a-o lăsa altora; credêndŭ că nu voiu comite unŭ pĕcatŭ strigătorŭ la cerŭ, décă voiu apela la marinimositatea buniloră connaționalî, m'am pusŭ, la începutulŭ anului scolasticŭ 1886/7, și amŭ făcutŭ unŭ apelŭ publicŭ în tóte foile nóstre de dincóce, în care m'am rugatŭ, ca fiăcare, după voință și putință sĕ contribue câte ceva pentru crearea unui fondŭ, din care sĕ se provadă în modŭ gratuitŭ elevii sĕracî ai scóleloră române rurale cu abecedare și legendare. Asemenea rugasemŭ în acelŭ Apelŭ pe d-nii învĕțătorî sĕ-mî notifice: ce cărțî folosescŭ? de care autorŭ? li suntŭ impuse, orî le folosescŭ ca cele mai bune după convingerea d-loră? de câte esemplare arŭ ave lipsă pentru săracii elevî ai scólei ce o conducŭ?

Și apelului aceluia numai decâtŭ au începutŭ a rĕspunde unii binesimțitorî, parte felicitândŭ ideea, parte contribuindŭ câte ceva, parte arătândŭ lipsele de carî suntŭ bântuite unele scóle, de unde m'am convinsŭ că apelulŭ meu a fostŭ cetitŭ și aprețiatŭ baremî în parte.

Ocupândŭ apoi postulŭ de învĕțătorŭ alŭ scólei române de aci, ca sĕ potŭ lucra mai cu succesŭ la opera începută, mî-am comunicatŭ ideile cu d-vóstră și v'am rugatŭ ca toțî în companiă sĕ formămŭ unŭ comitetŭ spre acelŭ scopŭ, care va purta numele:

Comitetulŭ de ajutorare cu abecedare și legendare a eleviloră sĕracî dela scólele rurale române de sub coróna St. Stefanŭ. In acestŭ comitetŭ mi s'a oferitŭ onorificulŭ postŭ de secretarŭ primarŭ, imputernicitŭ fiindŭ a aduna însu-mî ofrandele, din care în conțelegere cu d-lŭ Președinte și cu domnii membri ai acestui comitetŭ, voiu aduce și distribui cărțile de lipsă și voiu purta evidență despre totŭ ce se referesce la acestŭ fondŭ.

Acum, vĕḑêndŭ că de unŭ timpŭ încóce nu ne mai sosesce nimicŭ referitorŭ la acestŭ fondŭ, vĕḑêndŭ că amŭ ajunsŭ deja și la încheiarea anului scolasticŭ 1886/7, sunt liberŭ a-mî da sémă de totŭ ce s'a întêmplatŭ în acéstă causă, din Septemvre 1886 până la finea lui Iuniu 1887.

I. Banî au incursŭ dela următorii binefăcĕtorî: a) înainte de constituirea Comitetului: D-nii 1. Nicolau Rusanŭ, mare posesorŭ în Sâncelŭ 1 fl.; 2. Elie Doppŭ, adjunctŭ de inginerŭ în Sâncelŭ 1 fl. 10 cr.; 3. Dănilă Gaborŭ, adjunctŭ de inginerŭ în Sâncelŭ 1 fl.; 4. Petru Lenghelŭ adjunctŭ de inginerŭ în Sâncelŭ 1 fl.; 5. Ein Unbekanter 20 cr.; 6. Ionŭ Frățilă primarŭ comunalŭ în Sâncelŭ 1 fl.; 7. Artemiu Blăjanŭ preotŭ în Obrejea Ternav. 1 fl; 8. Ionŭ Filipŭ preotŭ gr. cat. în Libotinŭ 1 fl.; 9. Dr. Ionŭ Popŭ de Bichisŭ med. de reg. în Sibiiu 1 fl.; 10. Redacțiunea dela „Ludimagister« în Recița 50 cr.; 11. Aronŭ Lupeanŭ amploiatŭ militarŭ la dirrecțiunea de geniu în Przemysl 1 fl.; 12. I. Popŭ Reteganulŭ 1 fl. 45 cr.; 13. Constantinŭ Iuga preotŭ în Negrilescî 30 cr.; 14. Ionŭ Olteanŭ notarŭ cerc. în Negrilescî 40 cr.; 15. Nicolau Mihăescu învĕțătorŭ în Negrilescî 31 cr.; 16. Vasiliu Bodea preotŭ în Negrilescî 24 cr.; 17. Vasiliu Gaborfi subnotarŭ în Negrilescî 20 cr.; 18. Nicolau Vladŭ economŭ în Negrilescî 20 cr.: 19. Biserica gr. cat. din Negrilescî 20 cr. 20. Ionŭ Marcu preotŭ în Viena (Augustineum) 1 fl.; 21. Emanuilŭ Ungureanŭ advocatŭ în Timișóra 5 fl.; 22. Dómna Teresia Zsianu în Reșița 1 fl.; 23. D-șorele: Dora Bălănescu în Reșița 1 fl.; 24. Sofia Nicolaevitsch 1 fl.; 25. Ida Crenianŭ 1 fl.: Caterina Nicolaevitsch 1 fl.; D-nii: 27. Gregoriu Drăghiciu 1 fl.; 28. Iosifŭ Pocreanŭ 1 fl.; 29. Simionŭ Pătășanŭ 50 cr.; 30. Petru Jivi 30 cr.; 31. Iuliu Crăciunŭ 1 fl.; 32. Carolŭ Janu 50 cr; 33. Mihaiu Savescu 50 cr. (toțî din Reșița) 34. St. d-nă colectantă Lucreția Frențŭ 1 fl.; 35 Petru Mohorŭ inv. în Tutova (România) 80 cr. Suma 30 fl. 70.

(Va urma.)

*) Celelalte diare suntŭ rugate a reproduce acestŭ raportŭ. I. P. R.

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

DEVA, 16 Septemvre. — Maiestatea Sa a sositŭ erî înainte de améḑî și a fostŭ cu însuflețire primitŭ. La salutarea episcopului grecocatolicŭ, ḑise Maiestatea Sa că-i va face orîcând bucuriă de a audi, că activitatea clerului urmăresce numai ținta a cultiva cu zelŭ la credincioșî, pe lângă cerința vieții religióse, fidelitatea către tronŭ, fidelitatea și alipirea către patriă și către legile sale, și concordia frățéscă între tóte confesiunile și naționalitățile. La salutarea membriloră preoțimei greco-orientale rĕspunse Maiestatea Sa, că așteptă ca ea, avêndŭ înaintea ochiloră numai chemarea preoțéscă, sĕ cultive prin esemplulŭ și prin influința ei la credincioșî numai fidelitatea către tronŭ, simțĕmintele religióse și patriotice, concordia frățéscă și prin acésta sĕ se facă vrednică de recunoscința mea precum și de grația mea mai departe. La salutarea fișpanului Pogany rĕspunse Maiestatea Sa, că vrea sĕ créḑă, cumcă întréga poporațiune fără deosebire de religiune și de naționalitate emuléză și în cultivarea concordiei frățescî, ca și în iubirea și alipirea către patriă. Séra a fostŭ strălucitŭ iluminatŭ orașulŭ.

Necrologŭ. *Ioanŭ G. Moldoveanu*, comerciantŭ în Brăila, după o scurtă suferință, împărtășitŭ cu sf. taine, încetă din viéță Joi în 3 (15) Sept. la 11 óre séra în etate de 35 anî. Despre acéstă tristă perdere încunosciințéză pe tóte rudeniile și pe toțî cunoscuții rĕposatului neconsolabila sa soțiă, tată, frate, surorî, nepoțî, nepóte, cumnațî și cumnate. Rĕmășițele pământescî se vorŭ ridica din casele D-nei Paraschiva N. Navrea (Scheiu, Tocile Nr. 525) și se vorŭ înmormênta în cimitirulŭ bisericei sf. Treimî de pe Tocile Sâmbătă la 5 (17) Septemvre la 4 óre p. m. — Brașovŭ, în 4 (16) Septemvre 1887.

Fiă-i țĕrêna ușoră și memoria binecuvêntată!

☛ *Numere singuratice din „Gazeta Transillvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.*

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Muresianu.

---

gardă, plóia ce începuse a răpăi cu putere oprindu-ne d'a merge mai departe, De aicî, întorcêndu-ne înapoi, coborîrămŭ în albia Peleșului, unde suntŭ instalate aparatele iluminatului electricŭ. Aicî admirămŭ curățenia mașineloră și grăsimea piramidală a directorului usinei; apoi, abia adăpostițî de plóiă sub diafanele nóstre umbrele, coborîrămŭ spre orașŭ. Depărtându-ne întunereculŭ devenia din ce în ce mai desŭ, și eșițî din curtea mănăstirii, pe unde este comunicațiunea, abia găsirămŭ poteca ce coborâ la fântâna din capulŭ promenadei. In schimbŭ, cu atâtŭ mai frumosŭ ne apăru spectacolulŭ ce ni-lŭ înfățișa orașulŭ, care nu mai era altŭ, prin obscuritatea aburósă a nopții decâtŭ unŭ câmpŭ de stele la piciórele nóstre în lipsa unui asemenea d'asupra capeteloră nóstre.

Dér plóia nu ne îngădui sĕ admirămŭ mai îndelungŭ nesfârșita varietate de luminî, ce se perdeau accidentatŭ în zarea îndepărtată, perdută în umbra munțiloră și în întunecimea văiloră, și coborîrămŭ cu părere de rĕu spre hotelŭ, unde nu mai găsirămŭ pe nimenî dintr'ai noștri. Dibuindŭ prin întunereculŭ celŭ mare pe care semi-lumina câtorva slabe felinare nu-lŭ făcea decâtŭ și mai negru, și, după ce nicî în vastitatea hotelului Caraimanŭ nu ne regăsirămŭ tovarășii de drumŭ, coborîrămŭ la gară. Vagónele înșiruite la peronŭ și ocupate de multŭ de către óspeții pe carî o ḑi de negrije îi obosise până a-i face sĕ cadă în brațele somnului, aveau aspectulŭ unoră dormitóre ambulante. Cu greutate ne găsirămŭ și noi câte unŭ locŭ și, reflectândŭ somnuroșî asupra zădărniciiloră lumescî, ajunserămŭ la Brașovŭ fără nicî unŭ accidentŭ.

Caros.

---

(53)

Misterele Veneției.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XVIII

Tribunalulŭ Avogadoriloru.

Carlo Bembo îi ḑise:

— Visitele pe carî le ai făcutŭ în nóptea d'alaltăerî și erî nopte prisonierului, le-ai făcutŭ după cum prescrie regulamentulŭ?

— Da, Escelență, rĕspunse ofițerulŭ.

— Și la fiecare visită ai pututŭ sĕ constațî identitatea prisonierului?

Ofițerulŭ scia bine, ce primejdii îndura elŭ décă spunea adevĕrulŭ, fiindŭ că se putea întêmpla ca chiar în nóptea aceea sĕ facă cunoscință cu canalulŭ Orfano. De aceea nu desminți pe temnițerulŭ Nello.

— Orîcând m'am presintatŭ aci — ḑise elŭ — am luatŭ libertatea sĕ întrebŭ pe domnulŭ podestatŭ, care era bolnavŭ, cum merge cu sănĕtatea și d-sa mî-a rĕspunsŭ totdéuna cu bunăvoință.

— Bine! declară bĕtrânulŭ Bembo.

Intorcêndu-se apoi către podestatŭ îlŭ întrebă:

— Martinengo, binevoesce de mî spune décă recunoscî de adevĕrate faptele astfelŭ cum au fostŭ spuse de temnițerulŭ Nello și de inspectorulŭ de serviciu?

— Da, veḑî bine! rĕspunse Martinengo. — Sĕ-mî dațî însĕ voe sĕ vĕ observŭ, că numai ca sĕ fiu curtenitorŭ consimțŭ ca sĕ rĕspund întrebăriloră d-vostrĕ. Pentru nu sciu care motivŭ — fiindŭ că nu v'ațî explicatŭ — pretindețî că am eșitŭ din temniță erî, mi se pare. Ca sĕ stabilițî adevĕrulŭ, facețî o anchetă. Asta vĕ privesce, însĕ, în consciință, eu trebue sĕ vĕ ajutŭ într'o lucrare care mĕ lovesce?

Cu vorbele acestea se sfîrși interogatoriulŭ. Bĕtrânulŭ Carlo Bembo se retrase în palatulŭ sĕu, după ce convocă la domiciliu și pentru a doua ḑi din vreme nu numai Consiliulŭ celoră ḑece, der Senatulŭ întregŭ, pentru ca sĕ delibereze și sĕ ia o hotărîre în afacerea acésta gravă.

In Senatŭ discuția fuse furtunósă. Deocamdată se stabilise două curenturi de opinii contrarii: a prietiniloră lui Martinengo și a adversariloră lui. Dela mórtea celoră doi Foscari, vrăjmașii podestatului se înmulțiseră. Acum când s'ajunsese scopulŭ politicŭ, fiecare începu sĕ aibă milă și sĕ se întórcă împotriva celoră carî fuseseră uneltele acestoră mașinațiunî scârbóse. Fiecare ḑicea că numai din pricina prigoniriloră lui Loredano și intrigiloră podestatului Padovei căḑuse Casa ilustră a lui Foscari.

Insĕ afară de partidele acestea două carî bucurosŭ ar fi absolvitŭ séu osânditŭ pe Martinengo mai dinainte, mai era centrulŭ, ca sĕ ḑicemŭ astfelŭ, care represinta opinia de mijlocŭ a Senatului.

Partidulŭ acesta era celŭ mai numĕrosŭ. Elŭ represents porțiunea cea mai moderată din Senatŭ și póte chiar cea mai politică, fiindŭ că era totŭ într'o vreme cea mai puținŭ pasionată și cea mai puținŭ impresionabilă, cea mai puținŭ nervósă, décă voițî.

Centrulŭ vĕḑuse totdéuna cu ochî rĕi procesulŭ intentatŭ lui Martinengo. In egoismulŭ loră politicŭ senatorii vorbeau astfelŭ:

— Trebue sĕ ne ferimŭ sĕ atingemŭ cumva pe unulŭ dintr'ai noștri. Toțî patricienii, alŭ căroră nume este inscrisŭ în cartea nóstră de aurŭ, formézä o corónă a Veneției. Nimenî n'o póte atinge fără sĕ nu i-se întêmple nimicŭ. Décă îi sdrobițî o flóre, corona se strică și se spulberă. Décă interesulŭ justiției cere, negreșitŭ că vinovatulŭ trebue lovitŭ, afle se elŭ în ori-ce locŭ, fiă elŭ orî câtŭ de susŭ pusŭ.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena
din 14 Septemvre st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	100.32
Rentă de hârtiă 5%	87.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114.59
Bonurĭ rurale ungare	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.20
Bonurĭ rurale transilvane	104.30
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.40
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.—
Renta de hârtiă austriacă	81.15
Renta de arg. austr.	82.65
Renta de aurŭ austr.	112.85
Losurile din 1860	136.—
Acţiunile băncei austro ungare	884.—
Act. băncei de creditŭ ung.	287.50
Act. băncei de creditŭ austr.	282.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125.90

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 1 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	91½	92½
Renta rom. amort. (5%)	95¼	95¾
» convert. (6%)	89¾	90¼
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	104¾	105½
„ „ (5%)	89½	90¼
» » urban (7%)	103¼	103¾
» » (6%)	94—	95—
» » (5%)	87—	87½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de banca	14.—	14.¼
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 16 Septemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.66	Vend.	8.68
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.98
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.27
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. «Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	111.½
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei se binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovu la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 ore 01 minută dimineţa.

2. Dela Braşovu la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 ore 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 oră 55 minute după amedi.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amedi.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amedi.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amedi
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amedi.
c) „ „ în *Secuime* (S. Georgi): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre dimineţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre dimineţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ Zernescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre inainte da amedi.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Secuime* la Braşovŭ: 6 óre séra
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre dimineţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.